

TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ TÜZÜĞÜ
TÜRKİYE KOMÜNİST PARTİSİ 5. KONGRE BELGELERİ III
TKP YAYINLARI

BASIM TARİHİ: Kasım 1983

Sayfa

GİRİŞ.....	5
I-PARTİ ÜYELİĞİ	8
II-PARTİNİN ÖRGÜT İLKELERİ	12
III-TEMEL ÖRGÜT-HÜCRE	15
IV-SEMT KOMİTESİ	17
V-BÖLGE KOMİTESİ	18
VI-İL KOMİTESİ	19
VII-YÖRE KOMİTESİ	21
VIII-MERKEZ KOMİTESİ	22
IX-PARTİ KONGRESİ	25
X-PARTİ DİSİPLİNİ	27
XI-PARTİ KASASI	29

Giriş

Türkiye Komünist Partisi, Türkiye işçi sınıfının ayrılmaz bir parçası, onun bilinçli örgütlü devrimci öncüsüdür. TKP, bütün halkın çıkarlarını savunur.

TKP, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi temelinde birleşen, işçi sınıfı ve emekçi halkın ulusal ve sosyal kurtuluşu için, barış, ulusal bağımsızlık, demokrasi ve sosyalizm için savaştan komünistlerin gönüllü birliğidir.

TKP, Büyük Sosyalist Ekim Devrimi'nin doğrudan etkisiyle ve ulusal kurtuluş savaşının içinde doğmuş, 1920 yılında kurulmuştur.

Kuruluşundan iki yıl sonra yasaklanmış, 1922'den bugüne kadar illegal savaşmak zorunda kalmıştır. Bu dönem içinde çetin savaşlardan geçmiş, birçok kez burjuvazinin, polisin saldırılarına

uğramış, bu saldırılara yiğitçe göğüs germiş, sağ ve "sol" oportünistlerin ihanetlerine, provokatörlerin baltalamalarına karşı savaşmış, Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelerinden ayrılmamış bir partidir.

Burjuvazi, kurulduğundan bu yana Türkiye Komünist Partisi'ne karşı sert bir terör yürütmüştür. Buna rağmen partimizin savaşımı günümüze kadar kesintisiz sürmüştür. Bu en başta, işçi sınıfımızın ve halkımızın ulusal ve sosyal kurtuluşu için, komünizm davasının utkusu

5

için, partimiz için canını esirgemeyen partimizin kurucusu Mustafa Suphi'den, Merkez Komitesi üyemiz Deniz yoldaşa kadar sayısız yoldaşın yiğit ve özverili savaşlarının sonucudur. Gerici hükümetler, komünistleri yığınlardan ayırmak, halk hareketinden koparmak, ülkemizin bağımsızlığını, işçi sınıfımızın ve emekçi halkımızın kurtuluşunu engellemek için TKP'yi yasaklamıştır. TKP bu yüzden gizli çalışmak zorunda kalmıştır. TKP ülkemizin en eski ulusal partisidir. TKP, bu yasağın kalkması, bu antidemokratik tutuma son verilmesi ve önüne koyduğu hedefleri gerçekleştirmek için savaşımını aralıksız sürdürüyor.

TKP, çağımızın üç ana gücü olan, başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistem, kapitalist ülkeler işçi sınıfı hareketi ve ulusal kurtuluş hareketleriyle savaş bağlaşıklığını güçlendirmek yolundan ayrılmaz.

TKP, dünya komünist hareketinin kopmaz bir parçasıdır. TKP, komünist ve işçi partilerinin uluslararası danışma toplantılarının kararlarına bağlıdır. TKP'nin yakın amacı, anti emperyalist demokratik halk devrimidir. Bu devrimin başlıca gelişme yolu: İşçi sınıfının ulusal demokratik cephede en geniş barış ve demokrasi güçlerini birleştirmesi, işbirlikçi oligarşinin faşist rejiminin halk yığınlarının aktif eylemi ile yıkılması, ulusal demokrasinin kurulması, anti emperyalist demokratik dönüşümlerin başlatılması ve bu süreç boyunca işçi sınıfının hegemonyasının pekişmesi oranında anti emperyalist demokratik halk devriminin tamamlanmasıdır. TKP'nin uzak amacı; sömürüyü yok etmek, sosyal ve ulusal eşitsizlikleri ortadan kaldırmak, sosyalizmi kurmaktır. TKP, bu ülküyü gerçekleştirmek, egemenlikten atılan burjuvazinin, emperyalizmin karşı koyuşunu kırmak ve emekçi halkın kazanımlarını yok etmesine engel olmak, kapitalizmden sosyalizme geçmek amacıyla, işçi sınıfının politik egemenliğini, proletarya diktatörlüğünü tarihsel bir zorunluluk sayar.

6

TKP bugün daha zor ve daha derin gizlilik koşullarında savaşıyor. Bu koşullarda savaş, partinin ideolojik, politik ve örgütsel birliğini daha da pekiştirmeyi, Konspirasyon kurallarına eksiksiz uymayı, denetimi! çok sıkı disiplini ve polise, provokatörlere karşı aralıksız savaşı gerektiriyor.

Görev, TKP'yi her yönüyle güçlendirmek, daha güçlü bir TKP yaratmaktır.

7

1- Parti üyeliği

1- Partinin program ve tüzüğünü kabul eden, parti örgütlerinden birinde çalışan, parti kararlarına uyan, üyelik ödentilerini düzgün ödeyen herkes TKP'ye üye olabilir.

2- Partiye alma:

a) Partiye tek tek üye alınır. Partiye üye, önceden o kişinin alacağı parti görevi ve onun niteliklerinin bu göreve uygunluğu göz önünde tutularak alınır.

b) Partiye üye olma niteliğindeki sempatzanı, en az iki yıllık stajı olan bir parti üyesi üyeliğe önerir. Bu sempatzanı parti üyesinin en az iki yıldır tanınması şarttır. Parti üyesi bağlı olduğu örgütüne bu kişiyi üye aday olarak önerir. Örgüt öneriye karar verir ve üst örgüte bildirir, onayını bekler. Bu aşamada üye adayını kabul eden örgüt, bu kişi hakkında daha ayrıntılı bilgi edinir, onu dener ve sınar.

c) Diğer politik parti ve gruplardan parti üyesi olabilecek kişileri en az iki yıldan fazla parti stajı olan iki parti üyesi önerir. Bu parti ve grupların yönetici düzeyinde olanların üyeliği için MK onayı gerekir.

d) Partiye üye olma niteliklerine sahip olan sempatzanın, onu tanıyan parti üyesi aracılığı ile ilgili parti örgütüne başvurusu sağlanır.

Başvuru, ilgili örgütün toplan-

tısında görüşülür. Partiye alma oy çokluğu ile olur. Bu kararı üst örgüt gizlilik kuralları çerçevesinde inceler, araştırır. Üyeliğin onaylanıp onaylanmadığı alt örgüte bildirilir.

e) Sempatizanı öneren parti üyesi ve üyeliği kabul eden örgüt, o kişi konusunda partiye karşı sorumludur. Bu konuda titiz davranılmadığı anlaşıldığında öneren üyenin ve kabul eden parti örgütünün durumu gözden geçirilir.

3- Parti üyesinin görevleri:

a) Parti toplantılarında partinin politikası ve gündemindeki diğer sorunlar üzerinde açılan tartışmaya aktif katılır, görüşlerini burada açıkça dile getirir;

b) Partinin politikasını, kararlarını özümser, bunları kararlılıkla uygular, partinin verdiği görevleri eksiksiz yerine getirir, parti disiplinine, gizlilik ve örgüt ilkelerine kesinlikle uyar, parti sırlarını titizlikle saklar;

c) Partinin temel taşı olan, Leninci ideolojik-politik birliğini güçlendirir, anti komünizmin ve antisovyetizmin her belirtisine, milliyetçiliğe, şovenizme, faşist ideolojiye karşı, burjuva ideolojisinin her türüne karşı savaşır. Gericiliğe ve parti düşmanlarına karşı savaşımın ön sıralarında yer alır. Partiyi, sağ ve "sol" oportünizme, anti parti eğilimlere, liberalizme, fraksiyonculuğa karşı korur. Polise, provokatörlere karşı savaşır;

d) Marksizm-Leninizm'i öğrenir, kendisini sürekli geliştirir, komünist bilincini sürekli yükseltir, yoldaşlarına, arkadaşlarına bu yolda yardım eder;

e) İşçiler, köylüler, emekçi yığınlar arasında TKP'nin politikasını yayar, yığınları bilinçlendirir ve bunlar arasından girişken, aktif öğeleri parti sıralarına çeker;

f) Yığınlarla partinin bağına güçlendirir, yığın örgütlerinde, sendikalarda, köylü kooperatifleri ve derneklerde, meslek, gençlik, kadın, öğretmen, öğrenci, spor vb. örgütlerinde çalışır, buralarda TKP'nin ön-

9

cülük rolünü güçlendirir;

g) Politik gelişmeleri izler, halkın düşüncelerini, eğilimlerini sürekli öğrenir, bunları partiye bildirir, halkın isteklerinin gerçekleşmesi için yürüttüğü savaşımına aktif katılır, onun savaşım gücünü artırır, savaşım deneyimlerinden dersler çıkarır, halkın bu deneyimleri kavramasına yardım eder;

h) Partiyeye karşı açık olur, ondan hiçbir şeyi saklamaz, Konspirasyon kurallarına uygun olmak koşuluyla, eksiklikleri, yanlışlıkları eleştirir, kendini eleştirir, gördüğü yanlışları üst örgütlere, Merkez Komitesi'ne kadar bildirir, eleştirinin parti demokrasinin vazgeçilmez ilkesi olduğunu unutmaz;

1) Toplum içinde, özel ve meslek yaşamında, davranışlarında dürüst olur, komünist morali, partinin saflarını temiz tutar;

i) Çalıştığı, oturduğu yerden başka bir yere taşınacak olursa, bunu bağlı bulunduğu parti örgütüne bildirir, yeni gittiği yerdeki parti örgütüne bağlanır, memleket dışına çıkacak olursa Merkez Komitesi'nden izin alır;

j) Proleter enternasyonalizmini, komünist dayanışmayı, işçi-köylü bağlaşıklığını, bütün anti emperyalist, demokratik güçlerin, barış güçlerinin birliğini sürekli güçlendirir;

k) Partinin politikasının ve kararlarının oluşmasına katılır;

1) Yazılı ve sözlü parti yayınlarını izler, bu organlara yazı yazar.

4- Parti üyesinin hakları:

a) Ele alınmasını, tartışılmasını, bir karara bağlanmasını gerekli gördüğü sorunları parti toplantısında ya da örgütüne başvurarak serbestçe ileri sürer;

b) Her üye görüşünü, bağlı olduğu parti örgütünde ortaya koyar, karar alınmasını ister, alınan karara uymak

10

koşulu ile kararı benimsemiyorsa bunu üst parti organlarına, Merkez Komitesi'ne kadar iletir.karar alınmasını ister;

c) Parti politikasına aykırı gördüğü davranışları, yanlışları Konspirasyon kurallarına uygun olmak koşuluyla örgüt hiyerarşisi içinde eleştirir,bağlı olduğu örgütün çalışmaları hakkında hesap

sorar, çalışmalardaki eksikliklerin, yanlışların araştırılmasını ve düzeltilmesini ister;

d) Parti tüzüğünü ve programını çiğneyenlere, partinin politikasına aykırı gidenlere, görevini kötüye kullananlara, gizlilik kurallarını bozanlara, pasif kalanlara karşı savaşır;

e) Parti üyesi, parti örgütünde, tutumu, davranışları tartışılıyorsa ya da hakkında disiplin cezası isteniyorsa, bu toplantılarda bulunabilir. Gizlilik koşullarında bu hakkın kullanılması üst örgütün kararına bağlıdır.

11

II-Partinin örgüt ilkeleri

5. Türkiye Komünist Partisi'nin örgüt yapısının ana ilkesi demokratik santralizmdir. Parti organları Marksizm-Leninizm ilkelerine göre kurulur.

Demokratik santralizm ilkeleri:

a) Azınlık çoğunluğa, her parti üyesi bulunduğu örgüte, zincirleme alt örgütler üst örgütlere, bütün parti örgütleri, iki kongre arası Merkez Komitesi'ne bağlıdır.

b) Gizlilik koşullarında santralizm ağır basar. Merkez Komitesi gizlilik nedenleriyle ya da partinin tüzük ve programına uymadığı için bütün bir komiteyi dağıtır, yenisini kurar, komiteye atama yapar. Bu, Merkez Komitesi adına, Politik Büro'nun kararı ile olur. Politik

Büro ve Merkez Komitesi dışında bütün parti örgütleri atanır. Merkez Komitesi seçim ilkesinin uygulanabileceği her olanağı değerlendirir.

c) Partide her düzeyde kollektif yönetim uygulanır. Kollektif yönetim-kişisel sorumluluk ilkesi esastır. Bu kollektif sorumluluğu dıştıalamaz.

d) Parti üyelerinin, parti politikası ve kararlarının oluşmasına ve uygulanmasına aktif katılması esastır. Bu, her parti üyesinin görevi ve parti yönetiminin yükümlülüğüdür.

e) Her parti organı, hem kendi parti örgütü önünde, hem üst parti organları önünde, dönem dönem hesap

12

verir. Bütün parti örgütleri düzenli aralıklarla üst örgütlerine ve Merkez Komitesi'ne rapor verir. Bu, yönetmelikle düzenlenir.

f) Gizliliği bozmamak, partinin güvenliğini tehlikeye atmamak koşulu ile, il komitelerinin çoğunluğunun ya da Merkez Komitesi üyelerinin çoğunluğunun kararı ile parti politikası ya da somut bir konu üzerinde örgütler içinde tartışma açılabilir.

6. Parti örgütleri üretim, çalışma, oturma ilkelerine ve yerel yönetim bölünmesine göre kurulur.

7. Yerel örgütler, kendi alanları ile ilgili sorunlarda partinin genel politikasına ve kararlarına aykırı düşmemek kaydıyla en geniş inisiyatifle kararlar alır.

8. Her örgütün en yüksek organı: Üye toplantısı, konferans ya da kongresidir. Gizlilik koşullarında bu organların nasıl toplanacağını Merkez Komitesi belirler.
9. Partinin örgüt yapısı: Hücre - parti grubu, semt komitesi, bölge komitesi, il komitesi, yöre komitesi, Politik Büro ve Merkez Komitesi Sekreterliği, Merkez Komitesi, Kongre.
10. Merkez Komitesi'nin kararıyla, Merkez Komitesi'nin ulusal sorun, örgüt, propaganda-ajitasyon, sendika , kadın, gençlik vb. gibi uzmanlık ve danışma büro ve seksiyonları kurulur.
11. Yöre komiteleri Merkez Komitesi kararı ile kurulur. İl komiteleri Yöre Komitesi ya da Merkez Komitesi kararı ile kurulur. Yöre Komitesi'nin il komitesi kurulması kararını Merkez Komitesi onaylar.
- Bölge komitesi İl Komitesi kararı ile kurulur. Bu kararı Yöre Komitesi onaylar. Semt komitesi, Bölge Komitesi kararı ile kurulur. Bu kararı İl Komitesi onaylar. Hücreleri, semt, bölge ya da il komiteleri kurar. Bu kararı, Bölge, İl ya da Yöre Komitesi onaylar.
12. Köy Komiteleri temel örgüt düzeyindedir. Bölge Komitesi'ne ya da doğrudan İl Komitesi'ne bağlıdır.
13. Parti, üye yapısının bileşimini, niteliğini ideolo-

13

jik ve örgütsel birliğini Marksizm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkeleri temelinde özenle korur, sürekli iyileştirir.

Parti, Marksîzm-Leninizm ve proleter enternasyonalizmi ilkelerine, partinin program ve tüzüğüne uymayanlardan, parti adını, onurunu lekeleyenler-den, komünist moral ve ahlâkı çiğneyenlerden, üyelik niteliğini yitirenlerden saflarını arındırır.

14. Hiçbir düzeyde hiçbir sorumlu denetim dışı kalmaz.

15. Fraksiyonca çalışmalar ve partinin birliğine, disiplinine karşı hareketler yasaktır.

14

III-Temel örgüt-hücre

16. Parti örgütünün temeli hücredir. Hücreler gizlilik koşullarında üç üyeden oluşur. Hücre sekreterini üst örgüt saptar.

17. Parti hücreleri; fabrika, köy, atölye, maden işletmeleri, ulaşım, posta, silâhlı kuvvetler, işletme büroları, bankalar, devlet daireleri, okullar ve mahallelerde kurulur. Hücreler buralarda yığınları parti ile bağlayan temel örgüttür. Büyük fabrikalarda birkaç ayrı hücre kurulabilir. Bu durumda bunları yönetecek ve bağlarını sağlayacak bir komite oluşturulur.

18. Hücreleri semt, bölge, ya da il komitesi kurar. Bu kararı bölge, il ya da yöre komitesi onaylar. 19. Hücreler; semt, bölge ya da il komitelerine bağlıdır. Çalışmaları ile ilgili üst örgüte ve Merkez Komitesi'ne düzenli rapor verirler. Bu, yönetmelikle düzenlenir.

20. Temel örgütün görevleri:

a) Partinin savaşım tarihini, parti görüşlerini, amaçlarını, isteklerini, politikasını, kararlarını yığınlara götürür, bunları yığınlara mal etmek için savaşır;

b) Yığınların isteklerine kulak verir. Bunların gerçekleşmesi yolunda yığınlara yol gösterir. Bu savaşlara aktif katılır, grevlerde ve halkın her tür protesto eyleminde, direniş hareketinde politik girişimde bulunur.

15

c) Partinin politikası üstüne yığınların düşüncelerini, eğilimlerini saptar. Bunları st parti örgütlerine bildirir;

d) Parti yayınlarını ve çağrılarını dağıtır. Bu yayınları yığınların durumlarını yansıtan, isteklerini dile getiren yazı ve haberlerle besler;

e) Partiye yeni üyeler kazanır;

f) Kendi alanlarını ilgilendiren bütün sorunları görüşür. Parti politikasını buralarda yaşama geçirmenin özgül biçimlerini bulur. Bunlar için kararlar alır;

g) Polisin, provokatörlerin parti saflarına sızmasına karşı savaşır. Parti üyelerini bu konuda sürekli uyanık tutar;

h) Marksizm-Leninizm ilkelerini yayar. Bu ilkelere göre ve partinin politikası yönünde parti üyelerinin teorik, politik, kültürel, moral bakımdan gelişmelerini sağlar. Parti üyelerini proleter enternasyonalizmi ilkeleriyle yetiştirir;

1) Kendine bağı parti üyelerini her yönden denetler, çalışmalarını destekler;

i) Partinin Leninci birliğini savunur, güçlendirir.

16

IV-Semt komitesi

21. Semt Komitesi, illerin bir semtinde Bölge Komiteleri kararı ile kurulur. İl Komitesi bu kararı onaylar.

22. Semt Komitesi, gizlilik koşullarında üç üyeden kurulur. Semt Komitesi sekreteri Bölge ya da İl Komitesi tarafından saptanır. Semt Komitesi, Bölge ya da İl Komitesi'ne bağıdır. Bu komitelere hesap verir. Çalışmaları ile ilgili üst örgüte ve Merkez Komitesi'ne düzenli rapor verir. Bu, yönetmelikle düzenlenir.

23.Semt Komitesi örgütlerinin en üst organı üye toplantısıdır.

Üyeler çoksa konferans düzenlenir.

24- Semt Komitesi'nin görevleri:

a) Bulunduğu semtte partiyi örgütler.Yeni hücreler kurar.Kendisine bağı olan hücrelerin eylemlerini yönetir.

b) Hücrelerin, parti politikasını ve kararlarını doğru uygulamalarına, parti politikasını kavramalarına, onların sorunlarını çözmelerine yardım eder;

c) Komite, bulunduğu semtte halkın somut sorunlarıyla, istekleriyle yakından ilgilenir, bunların elde edilmesi yönünde yığınların direnişlerini örgütler, partinin politikasını yayar;

- d) Komite, üyelerin gizlilik koşullarına, parti disiplinine uymalarını denetler, çalışmalarını destekler;
- e) Polisin, provokatörlerin parti saflarına sızmasına karşı savaşır, parti üyelerini bu konuda sürekli uyanık tutar.

17

V-Bölge komitesi

25. Bölge Komitesi, partinin ilçe, bucak ve köylerdeki temel örgütlerini, komitelerini yöneten organdır. Bölge Komitesi İl Komitesi'ne bağlıdır, ona hesap verir;

26. Bölge komitelerini, il komiteleri kurar ve bir sekreter saptar. İl komitelerinin bu kararı, Merkez Komitesi'nce onaylanır. Bölge Komitesi örgütlerinin en yüksek organı konferansıdır. Çalışmaları hakkında üst örgüte ve Merkez Komitesi'ne düzenli rapor verir. Bu, yönetmelikle düzenlenir.

27- Bölge Komitesi'nin görevleri:

- a) Komiteye bağlı parti örgütlerinin eylemlerini yönetir.
- b) Yeni komiteler kurar, bunların çalışmalarını yönlendirir, üyelerin parti politikasını ve kararlarını doğru uygulamalarına, parti politikasını kavramalarına ideolojik, politik her yönden gelişmelerine yardımcı olur;
- c) Bulunduğu bölgede halkın istemleri için yürüttüğü savaşa parti örgütlerinin aktif katılmasını, politik girişimde bulunmasını sağlar. Parti politikasının her alanda yayılmasını gerçekleştirir.

- d) Parti örgütlerinin gizlilik koşullarına ve parti disiplinine sıkı uymalarını ve çalışmalarını denetler;
- e) Polisin, provokatörlerin parti saflarına sızmasına karşı savaşıır parti üyelerini bu konuda sürekli uyanık tutar;
- f) Bulunduğu bölgenin sorunları ile ilgili bildiri çıkarır, dağıtır. Parti yayınlarının dağıtımını sağlar.

18

VI-İl komitesi

28. İl Komitesi, bulunduğu ilin sınırları içerisindeki parti örgütlerini yönetir. Bunların çalışmalarına yön verir. İl Komitesi, Yöre Komitesi ya da Merkez Komitesi tarafından kurulur. İl Komitesi sekreterini Yöre Komitesi ya da Merkez Komitesi saptar. Yöre Komitesi'nin bu kararı, Merkez Komitesi'nce onaylanır. İl Komitesi Merkez Komitesi'ne ya da Yöre Komitesi'ne bağlıdır. Bu örgütlere hesap verir. İl Komitesi örgütlerinin en yüksek organı konferanstır. Çalışmaları ile ilgili üst örgüte ve Merkez Komitesi'ne düzenli rapor verir. Bu, yönetmelikle düzenlenir.

29. İl Komitesi'nin görevleri:

- a) Kongre, Merkez Komitesi ve Yöre Komitesi'nin kararlarını, partinin politikasını çalışma alanlarının sınırları içinde yürütür. Kendine bağlı parti örgütlerini yönetir;

- b) Yeni örgütler kurar, partiye yeni kadrolar yetiştirir. Bulduğu ilin özelliklerini, yığınların eğilimlerini göz önünde tutarak kendisine somut çalışma plânı hazırlar;
- c) Parti üyelerini bilinçlendirir, Marksist-Leninist eğitim almalarını sağlar. Partinin politikasının üyeler tara-

19

findan özümsemesine ve bunun her alanda eksiksiz uygulanmasına dikkat eder. Bunlar aracılığı ile partinin politikasını yığınlara mal eder;

- d) Parti örgütlerinin ve üyelerinin çalışmalarını tüzüğe göre denetler;
- e) Polisin, provokatörlerin parti saflarına sızmasına karşı savaşır. Parti üyelerini bu konuda sürekli uyanık tutar;
- f) Bulduğu alanda yığın hareketlerini, grevleri, gösterileri temel örgütler aracılığı ile destekler, bunlara yön verir. Bu ve benzeri sorunlarla ilgili bildiri çıkarır, dağıtır;
- g) Yığın örgütlerinde çalışmayı örgütler, kurduğu çeşitli parti birimleri ile bu örgütlerdeki yığınların savaşımına yön verir;
- h) Merkez Komitesi'nin onayı ile yayın çıkartır;
- ı) Belli dönemlerde çalışmaları ile ilgili alt örgütlere gizlilik kurallarını gözeterek bilgi verir;
- i) Partinin güç ve araçlarının dengeli bir biçimde dağılımını sağlar.

VII-Yöre komitesi

30. Yöre Komitesi, birbirine yakın illerin birleşmesi ile Merkez Komitesi tarafından kurulur. Yöre Komitesi sekreteri Merkez Komitesi'nce saptılır. Yöre Komitesi Merkez Komitesi'ne bağlıdır. Yöre Komitesi örgütlerinin en yüksek organı konferansıdır. Çalışmaları ile ilgili Merkez Komitesi ve Politik Büro'ya düzenli rapor verir. Bu, yönetmelikle düzenlenir.

31. Yöre Komitesi'nin görevleri:

- a) Alanı içindeki il komitelerini yönetir;
- b) Kongre ve Merkez Komitesi kararlarını, partinin politikasını çalışma alanlarının sınırları içinde yürütür;
- c) Parti güç ve araçlarının iller arasında dengeli bir biçimde dağılımını sağlar;

VIII-Merkez Komitesi

32. Merkez Komitesi, iki kongre arasında, partinin en yüksek yönetim organıdır. Merkez Komitesi'ni Kongre seçer. Merkez Komitesi, kongrenin kararlarını, partinin program ve tüzüğünü uygular. Merkez Komitesi, Kongreye karşı sorumludur. Ona hesap verir. Merkez

Komitesi üye ve aday üye sayısı gizlilik koşullarının elverdiği sayıda olur.

33. Merkez Komitesi'nin görevleri:

- a) Bütün parti örgüt ve organlarının eylemlerini yönetir;
- b) Merkez Komitesi, komünist, işçi, sosyalist partileriyle, ulusal kurtuluş hareketleri ile uluslararası ilişkilerde, ülkedeki öteki politik parti ve gruplarla ilişkilerde TKP'yi temsil eder;
- c) Yöre, il ve diğer örgütleri kurar, bunların sekreter ve komite üyelerini atar ya da onaylar. Partinin basın-yayın organlarına sorumlu redaktör atar;
- d) Politik Büro'nun raporlarını dinler, görüşür, karar alır;
- e) Merkez Komitesi, bütün parti örgütlerinin çalışmalarını sıkı denetler. Her örgütün, kendine bağlı hücre ve komiteleri denetlemesini sağlar, bunun için uygun gör-

22

düğünde denetleyici kurullar kurar;

- f) Merkez Komitesi, olağanüstü hallerde Merkez Komitesi'ne en sağlam üyelere kooptasyon yolu ile üye alır (eğer Merkez Komitesi aday üyeleri yoksa). Koopte edilen üyelerin en az beş yıllık parti stajı olması gerekir. Kooptasyon, Genel Sekreterin, Merkez Komitesi'nin örgüt ve kadro işlerinden sorumlu üyelerinin önerisi ile yapılır. Üyelik kongrenin onayı ile kesinleşir.

g) Yardımcı organlar: örgüt, kadro, yayın, ideoloji, sendika, köylü, gençlik, kadın, ulusal sorun vb. sorunlarla uğraşan büro ve seksiyonlar ve danışma organları kurar. Bu dalların yönetiminde iş bölümü yapar;

h) Gerektiğinde bütün bir örgütü dağıtır, yenisini kurar ya da bir örgütü birkaç örgüte böler. Yöre, il ve diğer komitelere destekçi yönetmen gönderir;

ı) Yöre, il ve bölge komitelerinin delegelerinin katılımıyla konferans toplar;

i) Parti üyelerince ödenen aylık ödentilerinin oranını saptar. Parti kasasını ve mallarını elinde tutar;

j) Partinin güç ve araçlarının örgütler arasında dengeli bir biçimde dağılmasını sağlar;

k) Merkez Komitesi toplantılarının, plenumlarının arası olağan koşullarda bir yılı geçmez;

1) Her Merkez Komitesi üyesi, yalnız kendi sorumluluk alanındaki görevlerden değil, partinin tüm çalışmalarından genel olarak sorumludur;

m) Merkez Komitesi, tüzüğü uygulamak için gerekli gördüğü yönetmelikler hazırlar ve bunların uygulanmasını denetler.

34. Merkez Komitesi, üyeleri arasından Politik Büro'yu , Genel Sekreter'i, Parti Başkanı'nı ve Sekreterliği seçer.

35. Merkez Komitesi üyeleri, kollektif sorumluluktan başka, partinin önünde duran sorunları çözerken, kendi görevini yaparken özel sorumluluk da taşır. Merkez Komitesi kollektif ve kişisel sorumluluğu bağdaştırır.

36. Politik Büro, Merkez Komitesi'nin genel toplantıları arasında, üst yönetim organıdır. Politik Büro, Merkez Komitesi'ni olanak oranında genel toplantıya çağırır. Olağanüstü genel toplantıya yöre, il ve bölge komitelerinin sekreterlerini de getirebilir. Politik Büro, Merkez Komitesi'nin kararlarını uygulamakla sorumludur. Politik Büro, yeni sorunları gündeme getirir, partinin genel politikasına uygun görüşlerini açıklar, Merkez Komitesi'nin genel toplantısına hesap verir. Politik Büro, Merkez Komitesi üyelerinin çalışmalarını koordine eder, Merkez Komitesi organlarının eylemlerini denetler. Politik Büro, Merkez Komitesi'nin genel toplantıları arasında Genel Sekreter ya da Merkez Komitesi Sekreterliği'nin raporlarını dinler, gereken kararları alır. Her Politik Büro üyesi, yalnız kendi sorumluluk alanındaki görevlerden değil, partinin tüm çalışmalarından sorumludur.

37. Merkez Komitesi Sekreterliği, Merkez Komitesi ve Politik Büro'nun yürütme organıdır. Genel Sekreter ve MK Sekreterliği, Politik Büro'nun kararlarına göre, partinin günlük eylemlerini yönetir, Politik Büro'nun çalışmalarını koordine eder, ona hesap verir.

IX-Parti kongresi

38. Türkiye Komünist Partisi'nin en yüksek organı Kongre'dir. İki Kongre arası beş yılı geçmez. Bu süre geçerse, İl Komiteleri Kongrenin yapılmasını Merkez Komitesi'nden isterler. Merkez Komitesi Kongreyi toplamazsa, İl Komitelerinin ya da bir önceki Kongre delegelerinin yarısından fazlası Kongreyi toplama hakkına sahiptir. Bu Kongrenin toplanması için bir örgütlenme komitesi kurulur. Bu komite Merkez Komitesi'nin kongre toplama yetkilerine sahiptir.

Merkez Komitesi Kongrenin delege oranını ve bileşimini saptar.

Kongre delegelerinin nasıl saptanacağını, Merkez Komitesi, demokratik santralizm ilkelerine uygun biçimde belirler.

Kongrede tüm parti örgütleri temsil edilir. Zorunluluk nedeniyle Kongreye katılma olanağı olmayan birkaç örgütü temsilen bir delege Kongreye katılabilir. Bu delegeler iki oy hakkına sahiptir.

Kongrede, Kongreden en az bir yıl önce onaylanan parti örgütleri temsil hakkına sahiptir.

Kongreye Merkez Komitesi üyeleri de katılır.

Kongre, örgütlerin yarısından fazlası temsil ediliyorsa, karar alma hakkına sahiptir.

25

39. Kongre:

a) Merkez Komitesi'nin raporunu dinler, görüşür, tartışır, onaylar;

- b) Partinin program ve tüzüğünde gereken değişiklikleri yapar ve onaylar;
- c) Ulusal ve uluslararası durumu inceler, buna göre partinin ana politikasını, stratejik, taktik, örgütsel yolunu çizer, kararlar alır;
- d) Merkez Komitesi'nin üye ve aday üye sayısını saptar. Merkez Komitesi'ni seçer. Seçilen üyelerin parti stajlarının beş yıldan aşağı olmaması gerekir.

Kongre kararlarına bütün parti örgüt ve üyelerinin uyması zorunludur.

26

X-Parti disiplini

40. Parti disiplinine sıkı sıkıya uymak, tüm parti üyelerinin, örgütlerinin birinci görevidir. Tüm örgütler, üyeler, parti kararlarını kesinlikle yerine getirmek zorundadırlar. Üyelerin tümü parti politikasına uymak zorundadır.

41. Disiplin cezası, sapmaları önleme, hataları düzeltme yoludur. Cezalandırmanın amacı parti üyelerini eğitmek, yanlışları ve nedenlerini ortaya koymak, partinin birliğini güçlendirmektir.

42. Kongrenin, Merkez Komitesi'nin, üst organların kararlarını uygulamayanlar, bunlara aykırı gidenler, disipline uymayanlar, partiyi aldatanlar, komünist morali çiğneyenler, parti içinde grupçuluk, bozgunculuk yapanlar, anti-Marksist görüşleri savunanlar, düşmanın karşısında boyun eğenler, poliste korkaklık gösterenler, yoldaşlarını ele verenler, partinin polise, ajanlara karşı

savaşımını zayıflatanlar, parti görevini kötüye kullananlar cezalandırılır.

43. Ceza biçimleri:

Örgütler için: Uyarı, komitenin askıya alınması ve geçici bir komitenin atanması, üyelerin gözden geçirilmesi, komitenin dağıtılması.

27

Üyeler için: Uyarmak, parti toplantılarında kınamak (yani son ihtar) ve görevinden almak, partiden çıkarmak. Partiden çıkarma Merkez Komitesi'nin kararı ile onaylanır.

44. Merkez Komitesi üyesini çıkarma kararı, ancak Merkez Komitesi'nin üçte iki çoğunluğu ile alınırsa geçerlidir. Merkez Komitesi bu kararı kongreye bildirir.

Ceza verilirken, partiden çıkarma kararı alınırken çok dikkatli olmak, verileri , belgeleri doğru değerlendirmek, ayrıntılı düşünmek o cezayı veren örgütün yükümlülüğüdür.

Disiplin cezası, cezalandırılanın yüzüne karşı, parti toplantısında verilir. Ceza verilen toplantıya gelmez ya da gizlilik nedeniyle hazır bulunması istenmezse karar, yokken de alınır ve olanak varsa kendisine bildirilir.

Ceza alan üye, bu cezanın kaldırılması dilekçesiyle, kongreye kadar üst organlara başvurabilir. Bu dilekçeler özel bir komisyonda incelenir.

Haksız yere bir üyeye ceza veren örgüt ve yöneticiler hakkında Merkez Komitesi soruşturma açar.

28

XI-Parti kasası

45. Partinin ve örgütlerinin para geliri - kasası: Üyelerin ödedikleri aylık ödentilerden, sempatizanların yaptıkları yardımlardan, toplanan bağışlardan ve parti işletmelerinin gelirlerinden oluşur.

46. Bütün parti örgütlerinin malları, parası parti malıdır. Merkez Komitesi'nin denetimindedir.

47. Üyelik ödentilerinin aylık oranını, ölçüsünü Merkez Komitesi saptar.

48. Her parti örgütü, gelirinin yüzde yirmi beşini Merkez Komitesi'ne verir.

29